

EĞİTİM KURUMLARININ GELİŞTİRİLMESİ VE ÖĞRETİM- TERBİYE SÜRECİNİN ETKİLİ YÖNETİMİ

Duschanova Nilufar Sabirbayevna

Pedagoji bilimleri alanında Felsefe Doktoru (PhD), Doçent

Urgenç RANCH Teknoloji Üniversitesi

2-sınıf yüksek lisans öğrencisi

Maşaripova Durdona Raximbergen kızı

Özet. Bu çalışmada eğitim kurumlarının kurumsal gelişimi ile öğretim-terbiye sürecinin yönetimi arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmanın amacı, eğitim kurumlarında stratejik yönetim yaklaşımlarının eğitim kalitesine etkisini belirlemektir. Çalışma betimsel analiz yöntemine dayanmaktadır. Bulgular; etkili yönetim mekanizmalarının akademik başarı, öğretmen motivasyonu ve öğrenci memnuniyeti üzerinde olumlu etki oluşturduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, eğitim kurumlarının sürdürülebilir gelişimi için sistemli yönetim modeli önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: eğitim yönetimi, kurumsal gelişim, öğretim süreci, stratejik planlama, kalite yönetimi

Abstract. This study examines the development of educational institutions and the effective management of the teaching–learning process within the framework of modern educational administration. The primary aim of the research is to analyze the relationship between institutional development strategies and the quality of instructional practices. The study is based on a qualitative research design and employs document analysis of contemporary educational leadership and management literature. The findings indicate that strategic planning, democratic leadership, continuous performance evaluation, and quality management systems significantly contribute to institutional effectiveness, teacher motivation, and student academic achievement. Moreover, sustainable development in education requires systematic management approaches that integrate organizational goals with pedagogical innovation. The study concludes that effective governance and evidence-based management practices are essential factors in improving educational outcomes and ensuring long-term institutional success.

Keywords: *Educational management; Institutional development; Teaching-learning process; Strategic planning; School leadership; Quality assurance; Organizational effectiveness.*

Giriş

Günümüzde eğitim kurumlarının rekabet gücü, yalnızca akademik başarı ile değil, aynı zamanda yönetim etkinliği ile de ölçülmektedir. Küreselleşme ve dijitalleşme süreci eğitim sistemlerinde dönüşümü zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda eğitim kurumlarının geliştirilmesi, stratejik planlama, insan kaynaklarının etkin kullanımı ve öğretim-terbiye sürecinin bilimsel temelde yönetilmesini gerektirir.

Eğitim kurumlarında yönetim; planlama, örgütlenme, yönlendirme ve denetim işlevlerini kapsamaktadır. Etkili yönetim, pedagojik süreçlerin verimliliğini artırarak öğrenci başarısını doğrudan etkilemektedir.

Yöntem

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Literatür taraması ve doküman analizi yapılmıştır. Eğitim yönetimi alanında yayımlanmış bilimsel makaleler incelenmiştir. Ayrıca stratejik yönetim modelleri karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

Araştırma soruları şunlardır:

- Eğitim kurumlarının gelişiminde hangi yönetim modelleri etkilidir?
- Öğretim-terbiye sürecinin yönetiminde temel faktörler nelerdir?
- Kurumsal gelişim ile akademik başarı arasında nasıl bir ilişki vardır?

Bulgular

Araştırma bulgularına göre:

- Stratejik planlamaya sahip eğitim kurumlarında akademik başarı oranı daha yüksektir.
- Demokratik liderlik anlayışı öğretmen motivasyonunu artırmaktadır.
- Sürekli değerlendirme ve geri bildirim sistemi öğrenci performansını olumlu etkilemektedir.
- Kurumsal gelişim planı bulunan okullarda organizasyonel verimlilik artmaktadır.
- Aşağıdaki tabloda yönetim faktörlerinin etkisi gösterilmektedir:

Yönetim Faktörü	Akademik Başarıya Etkisi	Öğretmen Motivasyonu	Öğrenci Memnuniyeti
Stratejik Planlama	Yüksek	Orta	Yüksek
Demokratik Liderlik	Orta	Yüksek	Yüksek
Performans Değerlendirme	Yüksek	Orta	Orta
Kalite Yönetim Sistemi	Yüksek	Yüksek	Yüksek

Tartışma

Elde edilen sonuçlar, eğitim kurumlarının gelişiminde sistemli yönetim anlayışının önemini göstermektedir. Özellikle toplam kalite yönetimi ve stratejik liderlik yaklaşımları kurumsal sürdürülebilirliği sağlamaktadır.

Öğretim-terbiye sürecinin etkili yönetimi; öğretmen yeterliliği, öğrenci merkezli eğitim modeli ve sürekli geri bildirim mekanizmalarına bağlıdır. Yönetim sürecinde paydaş katılımının artırılması eğitim kalitesini yükseltmektedir.

Sonuç

Araştırma sonuçlarına göre, eğitim kurumlarının başarılı gelişimi için aşağıdaki öneriler sunulmaktadır:

- Stratejik planlama zorunlu hale getirilmelidir.
- Yönetici eğitimleri güçlendirilmelidir.
- Öğretmen performans değerlendirme sistemi geliştirilmelidir.
- Dijital yönetim sistemleri uygulanmalıdır.
- Etkili yönetim, eğitim kurumlarının hem akademik hem de kurumsal başarısını artıran temel faktördür.

Kaynakça

1. **Fullan, M.** (2016). *The new meaning of educational change* (5. baskı). Teachers College Press.
2. **Bush, T.** (2011). *Theories of educational leadership and management* (4. baskı). SAGE Publications.
3. **Bush, T., & Glover, D.** (2014). *School leadership: Concepts and evidence*. University of Nottingham.
4. **Leithwood, K., Day, C., Sammons, P., Harris, A., & Hopkins, D.** (2006). *Successful school leadership: What it is and how it influences pupil learning*. Department for Education and Skills.
5. **Hoy, W. K., & Miskel, C. G.** (2013). *Educational administration: Theory, research, and practice* (9. baskı). McGraw-Hill Education.
6. **Sergiovanni, T. J.** (2001). *Leadership: What really matters for schools*. Jossey-Bass.
7. **Hargreaves, A., & Fink, D.** (2003). *Sustainable leadership*. Jossey-Bass.
8. **Owens, R. G., & Valesky, T. C.** (2015). *Organizational behavior in education: Leadership and school reform* (10. baskı). Pearson.